

31 OKTOBER 2010 – EENENDERTIGSTE ZONDAG DOOR HET JAAR

COMMENTAAR BIJ DE ZONDAGSLEZINGEN

— Kris DEPOORTERE —

Vijgenbladeren

IK HEB EEN VRIEND, BENNY. Een vriend 'met een verleden'. Benny heeft vier jaar 'gezet'. Toen hij vrij kwam, wilde hij een nieuw leven beginnen. De vrijwilligers die gevangenen bezoeken en *Tralies uit de weg* (www.traliesuitdeweg.be) hadden zijn vertrouwen weer opgebouwd. Maar overal waar Benny solliciteerde, merkte men de gaping in zijn curriculum. „U hoort nog wel van ons”, was het refrein. „Jawel, nog vóór de week om is.” Soms kwam er een antwoord, maar het begon steeds met: „Tot onze grote spijt...” Ten slotte heeft Benny toch werk gevonden, als hulpje in een garage. „Ik heb ook heel wat uitgespookt,” zei de oude garagehouder, „maar ik heb wat meer geluk gehad dan jij. De spons erover. Bewijs dat je het beter wil doen. Straks laat ik mijn zaak toch over.”

Een paar maanden geleden zag ik Benny terug. Hij heeft de garage gekocht. „Weet je”, zei hij, „dat ik kennis heb?” Ik aarzelde even voor ik reageerde. „Ja, ik versta je”, zei hij. „Het was niet makkelijk. Haar vader, haar moeder, haar broers en haar zussen — ze lieten allemaal verstaan: 'Er zijn jongens met diploma's, er zijn jongens met toekomst, met geld. En jij neemt er een met een verleden.' Maar weet je wat mijn vriendin antwoordde? Ze zei: 'Voor mij is Benny enig. Voor mij is er geen verleden, alleen toekomst.'”

Dit is de geschiedenis van Oppertollenaar Zacheüs. Hij had ook een verleden. Hij had zijn 'werk' heel degelijk gedaan. Alles wat hij ophaalde, netjes in twee hoopjes. Het ene hoopje voor de Romeinse bezetter, dat waren de belastingen. De andere hoop was zijn werkingstoelage of zijn honorarium. Telkens wanneer hij door de stad Jericho liep, hielden de mensen hun portefeuille vast. Ze 'kenden' hem, dachten ze. Maar de naam Zacheüs betekent 'de zuivere' en dat zag niemand. Ze kenden Zacheüs dus niet.

Lucas schrijft dat Zacheüs „klein van gestalte” was. Alleen klein van lichaamsslengte? Neen, Zacheüs wist hoe klein hij van binnen was. Waarom anders wilde hij Jezus zien? Uit nieuwsgierigheid? Ik meen dat er een veel dieper verlangen in Zacheüs leefde. De vrijheid en het geluk van Jezus fascineerden hem. Maar hoe is een mens? Durven en tegelijk niet durven. Willen kunnen en niet kunnen willen. Omdat Zacheüs wil veranderen, klimt hij in een boom. Om Jezus te zien én door Hem gezien te worden. Maar omdat hij klemvast zit in zijn verleden en er zo beschaamd over is, klimt hij 'toevallig' in een vijgenboom. Toevallig dienen vijgenblaren in de kunstgeschiedenis om de schaamte weg te stoppen.

Jezus laat geen mensen in hun schaamte. Hij schudt ze uit de vijgenbomen. Hij schudt ze uit hun schaamte. „Kom, Zacheüs, zet een bord bij. Ik eet bij jou, vanmiddag.”

En dan zijn ze aan tafel. Jezus had langs zijn neus weg 'de waarheid' kunnen zeggen. Even tegen het glas tikken en vragen: „Zacheüs, is dat Venetiaans kristal of Val Saint-Lambert? Och ja, jij doet zaken, hé?” Dan zouden de verdedigingsmechanismen van Zacheüs op gang zijn gekomen: „Mijnheer Jezus, Jij kent niets van zaken, hoor ik. In deze tijden moet je een appeltje tegen de dorst hebben. Ik beleg in kristal.” Of Zacheüs had kunnen zeggen: „Jij, Jezus, Je praat als een rooie rakker, maatschappijkritiek. Of pas van de universiteit? Het leven leert je wel!” Of „*Ich habe es nicht gewusst.*” Niets daarvan. Jezus geeft geen prikken. Hij kleedt Zacheüs niet uit. En Zacheüs zoekt geen alibi's. Jezus eet met Zacheüs. Dat is alles.

Intussen rijpt het berouw in Zacheüs. De hele maaltijd lang. En dan vindt hij vanzelf de woorden: „Wat ik gestolen heb, zal ik viervoudig teruggeven.” Zacheüs past op zichzelf de wettelijke straf voor diefstal toe. De straf op zich nemen is bekennen: „Ik heb gestolen.” Dit is het effect van Gods barmhartige nabijheid. Pas dan zegt Jezus: „Voor zondaars ben Ik gekomen, voor Zacheüissen. Voor mensen die in een systeem vastzitten en niet meer weten hoe ze eruit kunnen. Voor mensen die niet kunnen toegeven aan anderen hoe klein van gestalte ze zijn. Ik ben gekomen om te zeggen: er is geen verleden meer. Er is alleen toekomst.”

Zacheüs – etymologisch 'de zuivere' – komt de grondlaag weer boven. Wat kan bezit hem nog maken? Hij weet dat hij verbonden leeft met zijn God. En dan hoeft hij niet meer te beleggen in kristal.

Morgen is het Allerheiligen. Wedden dat er veel Zacheüissen tussen zitten?

EERSTE LEZING

WIJSHEID 11, 22 – 12, 2

Heer, heel de aarde is voor U als een stofje op de weegschaal, als een vroege dauwdruppel die neervalt op de aarde. Maar Gij ontfermt U over allen, want Gij vermoegt alles; en Gij let niet op de zonden der mensen, opdat ze tot inkeer komen. Gij houdt immers van alles wat bestaat en verafschuwt niets van wat Gij geschapen hebt; want zoudt Gij iets haten, dan hadt Gij het niet geschapen.

Hoe zou er iets kunnen blijven bestaan tegen uw wil, hoe zou behouden kunnen blijven wat Gij niet gemaakt hebt? Ja, alles spaart Gij, want alles is van U, en Gij heerst vol liefde over al wat leeft!

Uw onvergankelijke geest is aanwezig in alles wat bestaat. Daarom straft Gij de zondaars met mate en herinnert ze waarschuwend aan hun zonden, opdat ze hun boosheid verlaten en trouw blijven aan U, Heer.

TWEDE LEZING

TWEDE BRIEF AAN DE

TESSALONICENZEN 1, 11 – 2, 2

Broeders en zusters,

Telkens opnieuw bidden wij onze God, dat Hij u zijn roeping waardig maakt en al uw goede voornemens en elke daad van uw geloof met macht tot volkomenheid brengt. Dan zal de Naam van onze Heer Jezus in u verheerlijkt worden – en gij in Hem – door de genade van onze God en de Heer Jezus Christus.

Wij moeten u echter verzoeken, broeders en zusters, in verband met de komst van onze Heer Jezus Christus en onze hereniging met Hem niet zo gauw uw bezinning te verliezen. Laat u toch niet opschrikken door profetieën of uitspraken of een brief die van ons afkomstig zouden zijn, en die beweren dat de dag van de Heer is aangebroken.

EVANGELIE

LUCAS 19, 1-10

In die tijd ging Jezus Jericho binnen. Terwijl Hij er doorheen trok, poogde een zekere Zacheüs, hoofdambtenaar bij het tolwezen en een rijk man, te zien wie Jezus was. Maar hij slaagde daarin niet vanwege de menigte, want hij was klein van gestalte. Om Hem toch te zien, liep hij hard vooruit en klom in een wilde vijgenboom, omdat Jezus daar langs zou komen.

Toen Jezus bij die plaats kwam, keek Hij omhoog en zei tot hem: „Zacheüs, kom vlug naar beneden, want vandaag moet Ik in uw huis te gast zijn.” Zacheüs kwam snel naar beneden en ontving Hem vol blijdschap. Allen zagen dat en merkten morrend op: „Hij is bij een zondaar zijn intrek gaan nemen!”

Maar Zacheüs trad op de Heer toe en sprak: „Heer, bij deze schenk ik de helft van mijn bezit aan de armen; en als ik iemand iets afgeperst heb, geef ik het hem vierdubbel terug.”

Jezus sprak tot hem: „Vandaag is dit huis heil ten deel gevallen, want ook deze man is een zoon van Abraham. De Mensenzoon is immers gekomen om te zoeken, en om te redden wat verloren was.”

Schriftlezingen © Katholieke Bijbelstichting 's Hertogenbosch, www.bijbel.net